

Ministerium für Wissenschaft,
Forschung und Kultur

GRUSSWORTE AUS BRANDENBURG PÓSTROWNE SŁOWA Z BRAMBORSKEJE POZDRAVNE BESEDE IZ BRAMBORSKE

Cesćone cytaŕki a cytarje,
sehr geehrte Leserinnen und Leser!

Wobraze krajiny. Bilder einer Landschaft – so lautet der Titel dieses künstlerischen Projektes zur Auseinandersetzung mit Landschaften im »pšechod/Übergang«. Künstlerinnen und Künstler, die Stiftung für das sorbische Volk, kulturelle und wissenschaftliche Einrichtungen aus mehreren europäischen Ländern haben sich dafür zusammengefunden, die eines verbindet: Sie arbeiten in Regionen mit deutsch-slawischen kulturellen Verbindungen und Übergängen.

Die in dieses Kunstprojekt einbezogenen Landschaften mögen auf den ersten Blick sehr verschieden sein: Was sollte Karawanken/Karavanke und Spreewald/Blota oder Drau/Drava und Neiße/Nysa verbinden? Auf den zweiten Blick jedoch eröffnet sich eine Vielzahl von Gemeinsamkeiten. Das Miteinander und die Bewahrung der unterschiedlichen kulturellen Traditionen und deren Präsenz im öffentlichen Raum sind Themen, die in allen an dem Projekt beteiligten Ländern von enormer Bedeutung sind. Die sprachlichen und kulturellen Entwicklungen und wechselseitigen Beziehungen sind dabei immer wieder auch durch Veränderungen und Wandel geprägt.

Ebenso wandeln sich die Landschaften selbst: Die Lausitz etwa hat sich durch die

Cesćone cytaŕki a cytarje,
sehr geehrte Leserinnen und Leser!

Bilder einer Landschaft. Wobraze krajiny – taki jo titel togo wumětskego projekta k rozestajenju z krajinami w »pšechože/Übergang«. Wumětcowki a wumětce, Založba za serbski lud, kulturne a wědomnostne institucije z někotarych europskich krajow su za to gromadu pšišli, kótarež to jedno zwězujou: Wóni žěłaju w regionach z nimsko-słowjaŕskimi zwiskami a pšechodami.

Do togo wumětskego projekta zapšěgnjone krajiny zdaju se snaž na přédne pógłědnjenje wjelgin wšake. Co by mógało Karawanken/Karavanke a Spreewald/Blota abo Drau/Dravu a Neiße/Nysu zwězaś? Na druge pógłědnjenje pak se wótkšywa wjelika licba zgromadnosćow. Mjajsobnosć a wobchowanje rozdźělnych kulturelnych tradicijow a jich prezencja w zjawnem rumje su temy, kótarež maju we wšykných na projekće wobžěloných regionach krađu wjeliki wuznam. Rěčne a kulturelne wuwisa a mjajsobne póšěgi su pši tom pšecej zasej teke pšez pšeměŕjenja a změny přegowane.

Rowno tak se krajiny same pšeměŕjaju: Łužyca na pšikład jo se pšez industrializaciju a wudobywanje brunice a rowno tak pšez natwaŕ nowych góspodaŕskich branžow w zajžonych 200 lětach bejnje pšeměŕniła a bužo se w ramiku dalšnego strukturelnego wuwijanja dalej pšeměŕjaš.

Cesćone cytaŕki a cytarje,
Spoštowane bralke in spoštovani bralci!

Wobraze krajiny. Podobe pokrajine se glasi naslov umetniškega projekta, ki se ukvarja s pokrajino v »pšechod/prehodu«. Združile so se umetnice in umetniki ter Fundacija za Lužiške Srbe, kulturne in znanstvene ustanove iz več evropskih držav, ki jih vse povezuje eno: delujejo na območjih nemško-slovanskih kulturnih povezav in prehodov.

Pokrajine, ki so del tega projekta, se morda na prvi pogled zdijo zelo različne: Kakšna naj bo povezava med Karawanken/Karavankami in Spreewaldom/Bloto ali Drau/Dravo in Neiße/Nyso? Na drugi pogled pa opazimo celo vrsto skupnih značilnosti. Skupnost in ohranitev različnih kulturnih tradicij in njihova prisotnost v javnem prostoru je tematika, ki je v vseh udeleženi deželah zelo pomembna. Jezikovni in kulturni razvoj ter medsebojni odnosi pa zaznamujejo stalne spremembe in spreminjanje.

Prav tako se spreminjajo pokrajine same: Lužica, na primer, se je v zadnjih 200 letih zaradi industrializacije in pridobivanja rjavega premoga, kot tudi z razvojem novih gospodarskih panog, v precejšnji meri spremenila in se bo zaradi novih ekonomskih dejavnosti spreminjala tudi v prihodnosti. Razvoj novega območja jezer na področju nekdanjih dnevnih kopov

Industrialisierung und Braunkohleförderung und ebenso durch den Aufbau von neuen Wirtschaftszweigen in den zurückliegenden 200 Jahren ganz erheblich verändert und wird sich im Rahmen der weiteren Strukturentwicklung weiter wandeln. Das Entstehen einer neuen Seenlandschaft in den ehemaligen Tagebaugeländen ist dafür nur ein Beispiel.

Diese Veränderungen in der Landschaft, gesellschaftlicher Wandel und Übergänge im kulturellen Bereich schaffen Reibung. Für künstlerische Auseinandersetzungen zwischen Bewahrung und Aufbruch, zwischen Verlust und hinzugewinn oder zwischen Vergangenheit und Zukunft kann das eine produktive Quelle sein. Das Kunstprojekt *Přechod. Přehod. Übergang. Pšechod 03* will diese Inspiration aufnehmen und ein außergewöhnliches Kooperationsprojekt realisieren. Die Arbeiten aus den Bereichen Bildende Kunst, Musik und Literatur sollen die Möglichkeit bieten, den im Alltag oft unmerklich voranschreitenden Wandel zu betrachten und womöglich neu zu bewerten. Sie können auch Impulsgeber sein, um weitere Veränderungen und Übergänge neu zu organisieren.

Ich freue mich sehr über diese besondere Initiative, mit der auch die länderübergreifende europäische kulturelle Zusammenarbeit gefördert wird. Mein herzlicher Dank gilt allen Künstlerinnen und Künstlern sowie Mitarbeiterinnen und Mitarbeitern der beteiligten Institutionen, die dieses Projekt ermöglicht haben. Ich wünsche allen eine spannende Auseinandersetzung und ebenso anregende wie bereichernde künstlerische Eindrücke.

Dr. Martina Münch
Ministerin für Wissenschaft, Forschung
und Kultur des Landes Brandenburg

Nastawanje noweje jazoroweje krajiny w pjerwjejšnych arealach brunicyowych jamow jo za to jano jaden psiklad.

Toś te pšeměnenja w krajiny, towarišnostne změny a pšechody na kulturelnem pólu napóruju difference a napněše. Za wumětske rozestajenja mjazy wobchowanim a nowym wuchadnišćom, mjazy zgubjenim a wobogašenim abo mjazy zachadnosću a pšichodom móžo to produktiwne žrědło byś. Wumětski projekt *Přechod. Přehod. Übergang. Pšechod 03* co na toś te inspiracije nawězaś a pšeliš wósebnj kooperaciski projekt zrealizěrowaś. Žěła z wobłukow twór-jece wuměstwo, muzika a literatura deje móžnosć póbitowaś, tu wšedny žer cesto lěbda spóznajobje póstupujucu změnu wobglědowaś a snaž nowo pógódnośiś. Wóni mógu teke impulse dawaś, aby se dalšne pšeměnenja a pšechody nowo organizěrowali.

Ja se wjelgin wjaselim toś tej wósebnj iniciatiwje, z kótarejuž se teke kraje pšesegajuce europske zgomadne žěto spěchujō. Mój wutšobny žěk plasi wšykny wumělcowkam a wumělcam kaž teke sobužělašerjam a sobužělašerjam wobžělonych institucijow, kenž su toś ten projekt zmóžnili. Žycym wšykny zapisujuce rozestajenje a rowno tak pógnujuce a wobogašujuce wumětske zašišće.

[dsb]

dr. Martina Münch
Ministarka za wědomnosć, slěženje
a kulturu kraja Bramborska

navajam le kot enega od primerov.

Te spremembe v pokrajini in družbi ter prehodi na kulturnem področju povzročajo trenja. Za umetniški diskurz med ohranjnjem in duhovnim preporodom, med izgubo in odkrivanjem ali med preteklostjo in prihodnostjo, je vse to lahko vir navdiha. Namen umetniškega projekta *Přechod. Přehod. Übergang. Pšechod 03* je, da se ob tem vrelcu napoji in uresniči ta izredni projekt sodelovanja. Umetniška dela vizualne umetnosti, glasbe in literature nudijo možnost, da opazimo skoraj nezaznavne spremembe v vsakdanu in jih na novo ocenimo. Lahko pa so tudi impulz, da spremembe in prehode na novo organiziramo.

Zelo se veselim te posebne iniciative, ki pospešuje tudi mednarodno evropsko kulturno sodelovanje. Moja prisrčna zahvala velja vsem umetnicam in umetnikom ter sodelavkam in sodelavcem vseh udeleženi ustanov, ki so ta projekt omogočile. Vsem želim zanimive razprave in prav tako spodbujajoče umetniške vtise.

dr. Martina Münch
Ministrica za znanost, raziskovanje
in kulturo dežele Brandenburg